СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 6. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 9. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 6. Jersey City, N. J., Friday, January 9, 1930. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНИЙ ШКОЛІ

ВУДС НАРАХОВУЄ ДО 5 МІЛІОНІВ БЕЗРОБІТНИХ

КАЖЕ, ЩО $2,500,000,000, ПРИЗНАЧЕНИХ НА БУДОВИ, ЗЛІКВІДУЄ БЕЗРОБІТТЯ. АЛЕ ПОКИЩО У СІЧНІ И ЛЮТІМ БЕЗРОБІТТЯ ДАСТЬСЯ НАЙБІЛЬШЕ В ЗНАКИ.

ВАШИНҐТОН. — Полковник Артур Вудс, назначений президентом головою комітету негайної ради безробіттю, твердить, що в найближчих двох місяцях, себто в січні й лютім, бизнеси і роботи потерплять найгірше. Але потім зачнеться поворот до кращого. Вудс є певний, що призначені на будову $2,500,000,000 вистарчать на те, щоби привести безробіття до нормального стану. Він є рівнож того переконання, що бандитизм, який розвинувся в останніх часах на велику скалю, є випливом нужди, бо люди грабують тому, що не мають можности заробити на життя.

БЕРУТЬСЯ ДО ЧИСТКИ НЬ ЙОРКУ.

ОЛБАНІ. — Говернор Рузвелт заявив голові республиканського стейтового комітету, В. Кінгленд Мейєр, що є правом і обовязком легіслятури зарядити ревізію адміністраційного апарату міста Ню Йорку. Він подав далі, що коли легіслятура заявиться за те, то він дасть на це свою згоду, а рівнож попре й асигнату потрібних на це фондів.

Рузвелт не висказав одначе своєї опінії щодо управи міста. Тільки зазначив, що слідство, яке мало би бути переведене над цею адміністрацією, а якої демократична головно республиканці, не може мати нічого спільного з політичними порахунками.

ХОЧУТЬ РАТУВАТИ КИТАЙ ПОЗИЧКОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський комітет, призначений для розгляду причин, які завважили на упадку торговлі між Америкою і Китаєм, прийшов до переконання, що треба розвязати ту справу в той спосіб, щоби принести користь Америці, а Китай виратувати від хаосу і руїни. Комітет пропонує дати Китаєви велику позичку в сріблі і в той спосіб піднести вартість китайської валюти.

Позичку ту мала би дати Америка й Канада в порозумінню з іншими державами.

„ЛОС ЕНДЖЕЛЕС" ВОЗЬМЕ УЧАСТЬ У МАНЕВРАХ.

БАЛТІМОР. — Згідно з Версальським миром признано Злученим Державам німецький кермовий корабель, який зветься „Лос Енджелес". Але його можна вживати тільки для торговельних і експериментальних цілей. Тому Злучені Держави віднеслися до бувших алиянтських держав з просьбою, щоби можна було його вжити до вправ на військових маневрах. Всі держави дали на це згоду.

ЗА РЕВІЗІЮ БАНКОВИХ ЗАКОНІВ.

ОЛБАНІ.—Стейтовий банковий суперінтенденґ предложив у своїм звіті до говернора й легіслятури плян дуже радикальних змін щодо стейтового нагляду над діяльністю банкових институцій.

ПОШИРЮВАННЯ НЕПРАВДИВИХ ВІСТЕЙ ПРО БАНК Є ЗЛОЧИНОМ.

ОЛБАНІ. — Сенатор Джеймс Дж. Кровфорд, демократ з Бруклина, вніс законопроект, який узнає злочином поширювання фальшивих поголосок про господарку чи маєтковий стан финансовых институцій.

„ЗАМКНУЛИ БАНК" — РОЗНЕСЛОСЯ ПО МІСТІ.

ЛЯ МОТ (Айова). — Хтось пустив по місті поголоску, що „замкнено банк". Це відносилося до банку в місцевости Лемонт. Але це не пошкодило мешканцям Ля Мот кинутися на місцевий банк „Айова Сейвингс Бенк" і довести до того, що його мусіли замкнути.

В ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ОЛБАНІ. — В легіслятурі внесено два законопроекти в справі допомоги безробітним, у яких хочуть запевнити безробітним принаймні два дні праці на тиждень з денною платнею по $5 і хочуть завести примусову асекурацію на випадок безробіття для всіх, що заробляють річно нижче $3,000.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНИЖКИ ЦІН НА МОЛОКО.

ВАШИНҐТОН. — Федеральна Фармерська Рада затвердила резолюцію „Дейрі Едвайзорі Комітї", якою вона домагається знижки цін на молоко в дрібній продажі, бо вони не йдуть у парі зі зниженою гуртовних цін.

КОРЕСПОНДЕНТ ПОМЕР ВІД РАН.

ПАНАМА СІТІ. — Гартвел Ф. Аерс, американський кореспондент, котрого ранено в пятницю, при панамськім державнім перевороті, помер у шпиталі від одержаних ран.

СТРАЙК ЩЕ НЕ СКІНЧИВСЯ.

Не зважаючи на всі старання англійського уряду, ще не вдалося закінчити страйку 140,000 вуглекопів. Уряд тепер натискає на підприємців, щоби вони пішли на уступки робітничим домаганням. Уже тепер робітництво стратили стільки, що навіть при повному задоволенню вимог страйкарів треба багато місяців, щоби поповнити страту. Таксамо підприємці стратили багато на німецьких контрактах, які тепер уневажнено.

ФРАНЦІЯ КУПУЄ 7 ДО 9 МІЛ. БУШЛІВ ПШЕНИЦІ З КАНАДИ.

По довгих переговорах між правительством Канади і правительством Франції оповіщено 5. грудня з Оттави, що Франція погодилася купити сім до девять міліонів бушлів канадійської пшениці в протягу найближчих чотирох місяців.

ТРАМВАЄВА КАТАСТРОБА В ЛЕНІНҐРАДІ.

В Ленінґраді через необережність керманичів один трамвай вїхав на другий. Наступила катастрофа, в якій згинуло аж 28 осіб, а 19 пасажирів було ранених.

ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО ГРОМАДЯНИНА.

В неділю, 7-го грудня 1930 р., вдбулося в Академічному Домі у Львові святочне відкриття пропамятної таблиці фундатора Акад. Дому та многозаслуженого національного діяча і мецената, Евгена Чикаленка. Свято вшанував своєю присутністю митрополит Шептицький. Простора галя Акад. Дому не могла вмістити всіх учасників, переважно студентської молоді.

В год. 11.30 започаткував свято проф. д-р Старосольський промовою, у якій змалював постать пок. Е. Чикаленка — велитня національної роботи, що на всіх ділянках національного життя в останніх десятиліттях золотими буквами записав своє імя. Ця постать стане на завжди світлим прикладом чинного патріотизму. Після промови відслонено при вході до Академічного Дому праворуч на стіні пропамятну таблицю з написом: „На вічну память великого громадянина, Евгена Чикаленка, основника цього Дому. — Українське Студентство 7. XII. 1930".

Після відкриття таблиці студент М. Дужий виголосив реферат про життя і діяльність Е. Чикаленка, солідно опрацьований, видержаний в гарній формі, а виголошений з молодечою вервою, цей реферат зробив помітне врааження; це буда немовби прегарна фільма з життя незабутнього громадянина і добродія української студентської молоді.

Студентський хор під умілою орудою Л. Крушельницького відспівав вповні вдатно кілька пісень. Свято закінчилося гарною і вповні вдатною деклямацією, яку виконав відомий рецитатор п. Ковальчук.

ЯК РЕДАКТОР „СЛОВА ПОЛЬСЬКОГО" ІНФОРМУВАВ ЛОТИСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

До Львова приїхав лотиський журналіст Арвед Аренстам, представник „Явнакас Сінас" і постійний кореспондент при Лізі Націй. Він сказав, що хотів би відвідати підлвівські села, бо чув багато про пацификаційну акцію. Рад би на власні очі бачити українське село. На це редактор „Сл. П." відповів лотискому журналістові, що це „неможливо, бо є лише рускі села, які лише тоді є українські, коли приступили до УНДО або до УВО". Потім редактор подавав Аренстамови історичні подробиці про „Черьвенську Землю". Небаром автом поїхали до Ляшок Мурованих. З ними поїхав і староста гр. Лось. Аренстам говорив із селянами по українськи, з примішкою російських слів. Селяни сказали йому, що в Ляшках Мурованих не було саботажів. Управитель школи сказав, що в селі є утраквістична школа, що в ній вчиться 100 дітей українських і 20 польських. Вкінці всі три гості були на весіллі в місцевого господаря Петра Дуди і танцювали.

Згаданий лотиський журналіст інформувався про відносини також в українських кругах у Львові.

ЖАХЛИВИЙ ЗЛОЧИН.

В селі Плудах біля Варшави кілька місцевих злочинців вломилися до хати місцевого склепаря Кубачевського і зажадали видачі всіх грошей. Склепар і його жінка просились і присягалися, що грошей не мають, та злочинці силували їх побоями сказати, де гроші сховані. Коливс і побої не помагали, злочинці затесали гострий деревяний паль і помаленьку настромили на нього нещасну склепарку, яка з невимовного болю розказала, де гроші і скільки їх. Тоді злочинці лишили її півмертву з болю, забрали із скритки гроші — 400 зол. і щезли. Склепарка померла внедовзі серед страшних мук. Її чоловік від побоїв тяжко хорує.

ШУКАЛА СЕРЦЯ — НОЖЕМ.

Коринтіянка Зофія Краснодембська напала оноді на вулиці в Варшаві на шофера Домбровського і пхнула його ножем у серце. Домбровський упав трупом на місці. Вбийницю арештували. Підчас переслухання на поліції вона спазматично плакала, благала милосердя і заперечувала свою вину. Вбивство має мабуть любовне тло.

АВТОМОБІЛЬ У ПОЛУМЯХ.

Недалеко Стокгольму (Швеція) автомобіль, яким везли 3,000 літрів бензини, скотився згори в яр, наслідком чого бензина вибухла. Шофер і його помічник згинули, а полумя горючої бензини охопило вілю, яка згоріла. У віллі згоріла мала дитина, яку родичі, втікаючи з віллі, залишили опухвату у колисці.

ВЛОМ ДО ЦЕРКВИ.

В Креховичах, пов. Долина, злодії вломились до церкви, розбили скарбонку та вкрали 30 золотих, бо більше грошей там не було.

ЯК У ЛЬВОВІ МІНЯЮТЬ ГРОШІ.

Ізраель Лєдер приїхав з Кристинополя до Львова і хотів зміняти 40 фунтів стерлінгів на доляри, або золоті. Спекулянт із чорної біржі при вул. Жовківській Ґосель Фляшнер виміняв йому стерлінги на доляри, але тому, що це діялося вечером у темноті, то Лєдер аж вдома завважив, що хитрий спекулянт між доляри всунув йому австрійські паперові шілінги та обманув його на 200 долярів.

СТАРОПОЛЬСЬКІ ГРОШІ ПІД БРОДАМИ.

Петро Король, селянин із Ясенева, пов. Броди, викопав на своїм полі 130 штук польських грошей з часів Жигмонта III., Івана Казимира та Собіського. Петро Король продав ці гроші Жидови в Бродах, а саме: Якобови Мізесови. Поліція забрала ці гроші від Мізеса і віддала до Подільського Музею в Тернополі.

АРЕШТУВАННЯ.

У Болшівцях (пов. Рогатин) арештували двох братів Курдидиків і Осипа Цимбаліста. Їм закидають, що підложили бомбу під хату Гаврила Бартковa (москвофіл).

ПОЛЬСЬКИЙ СУД БОЇТЬСЯ ПРАВДИ!

Дня 6. листопада 1930 р. відбулася публична розправа „Громадського Голосу" перед окружним карним судом у Львові. Розправа була назначена наслідком спротиву проти конфіскати „Громадського Голосу" ч. 39 і 40 з 1930 року. Скофісковані були статті п. н. „Пацифікація", „Образки з пацифікації", „Комунікат" (трох партій у справі пацифікаційних відділів), „Як давним давно бувало" і „Народе український" (частина виборчої відозви 11-ки).

Заступник видавництва, член управи „Громада" д-р М. Стахів, виказував у спротиві проти конфіскати ч. 39-го, що конфіската не опирається на ніякій правній підставі, що всі описи надужить окремих жовнірів з пацифікаційних відділів є до найменших подробиць правдиві, що факти побиття готові посвідчити свідки: начальник громади в Данильчу Гривнак, Михайло Полигач з Куровець, начальник громади в Молотьковичах Гарасим і ті побиті люди, що перебувають в „Українській Лічниці" у Львові. Та все те не мало в польськім суді ніякого значіння. **Прокураторія спротивилася всесенно на переведення доказу правди,** бо для справи це не має значіння. Крім того прокуратор заявив, що ці описи є міцені для шкодження польської держави за границею. Разом з тим суд затвердив конфіскату в цілости.

ПОЛЯКИ СТАРАЮТЬСЯ НЕ ДОПУСТИТИ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Поляки стараються всіми способами не допустити до розгляду Лігою Націй справи переслідування ними національних меншостей в Польщі. Особливо старанні заходи вони роблять, щоби не допустити до обговорення справи „пацифікації" Галичини. Таксамо стараються протести Німеччини за переслідування Німців на Шлеську відсунути на слідуюче засідання, яке відбудеться десь пізною весною, коли не вдасться зовсім зняти його з обговорення Ліґи Націй.

Можна думати, що відсунути справу вони зможуть, бо по статуту Ліґи Націй кожда держава має право домагатися перенесення певної справи на слідуюче засідання. Можна припустити, що коли буде відрочена справа німецьких протестів у Лізі Націй, то разом з тим буде відрочена й справа українська.

АНГЛІЙСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ЗРУШЕНЕ ЛЯЦЬКИМИ ЗЗВІРСТВАМИ.

ЛОНДОН (Англія). — Газета „Манчестер Ґардіен" подає, що еклїнський відділ Т-ва Ліґи Націй ухвалив резолюцію з висловом жалю, що в Польщі сталося таке страшне звірство супроти національних меншостей. В цій резолюції відділ Товариства Ліґи Націй просить англійське правительство вжити заходів, щоби статут Ліґи Націй у тій частині, яка тичиться національних меншостей, був поправлений так, щоби в майбутньому подібні польські звірства не могли повторитися супроти меншостей.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ.

ПРАҐА (Чехословаччина). — 19. грудня трагічною смертю загинула українська письменниця й визначна громадська діячка, Валєрія О'Конор-Вілінська. Покійна перебувала в Подєбрадах, де до останнього дня свого життя працювала в українських організаціях а також працювала на літературному полі.

Рік тому вмер її чоловік, інжинір і професор Олександер Вілінський. Покійна залишилася на власні сили бідувати разом зі своєю сестріницею. Та все більше почувала, що сили кидають її. Від постійної літературної праці при невідповідному освітленню й у страшних злиднях, вона стратила зір на одно око. Боячися, що сили її покидають остаточно й що вона нарешті залишиться немічною й фізично розбитою на вигнанню, 64-літня В. Вілінська кинулася під потяг і загинула відразу.

Передтим вона написала прощального листа до своїх близьких. У вечері попрощалася зі знайомими, яких припадково здибала, а на ранок відіслала свою сестріницю в село по молоко, а сама немічним кроком поплелталася до залізничої колії, де й кинулася під потяг. З великим сумом усі українська кольонія провожала в далеку дорогу цю одну жертву страшного українського лихоліття.

ЗАГИНУЛО ПЯТЬ ІТАЛІЙСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

РИМ (Італія). — Лет дванацятьох гидроплянів з Італії до Бразилії зазначився страшною трагедією. Десять гидроплянів щасливо перелетіли через океан до Бразилії. Два гидропляни змушені були осісти на воду на океані. Їх забрали військові кораблі, що були розставлені на шляху лету гидроплянів. Десять літаків спустилися біля берега Південної Америки в місті Болама.

Вони поповнили запаси свого палива й почали відлітати в дальшу дорогу, щоби закінчити перелет до Ріо де Жанейро. Та тут сліткало їх велике нещасть. З десятьох літаків чотири розбилися, розпочинаючи свій лет. Згинуло пять летунів, з котрих чотири згоріли разом зі своїм літаком. Крім того три так тяжко покалічені, що мало надії на їх видужання.

ПОХОРОН МАРШАЛА ЖОФРА.

ПАРИЖ (Франція). — Труну з останками маршала Жофра тимчасово приміщено в Домі Інвалідів недалеко від могили Наполеона. Підчас похоронного походу всі вулиці Парижа були набиті натовпами людей, котрі приїхали з усіх сторін Франції, щоби віддати пошану тому, хто перемогою над Марною виратував Париж від німецької окупації, а всю Францію від сплюндрування німецькими полками.

За домовиною небіжчика йшли всі визначніші державні мужі Франції, представники ріжних держав та правителів чужинецьких держав, а також три французькі маршали. Десятки тисяч війська ріжного роду зброї віддавали почесть останкам маршала.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокое число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

Тел. "Свобода", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ РІК — НОВИЙ СТРАХ

Поляки вступають у новий рік з переляком. Жаляться головно того, що, то буде в Женеві, коли то в другій половині січня розбиратимуть в Лідзі Націй польську пацифікацію в Галичині й польські виборчі надужитя на Шлеску. А найбільше боятся вони становища Німців. Шикаговський „Дзенник Звйонзкони" з 30. грудня 1930 р. є певний, що польський уряд зібе документами всі німецькі клевети про польські надужитя і тому Польщі нема потреби боятися якоїсь кривди з боку Ліги Націй. Але, пише польська газета далі, найважніше є те, що зроблять Німці, коли не дістануть в Женеві сатисфакції. Застановляючись над тим, приходить „Дзенник Звйонзкони" до заключення, що Німці змагатимуть на всі лади до війни з Польщею.

Цікаве тепер є те, які шанси добачують Поляки для себе в тій війні з Німцями. На думку згаданої польської газети, війна та буде нещастем для Польщі, якщо вона би вибухнула тепер, або на протязі найближчих двох літ. Бо тепер мали би Німці за собою Українців і Литовців, а ті на случай війни викликали би на своїх землях протипольські повстання. А далі совіти станули би певно по стороні Німеччини. Знову Англія не могла би богато допомогти, бо має доволі своїх власних клопотів, а Франція, хоч би рада дати поміч, була би змушена держати більшу силу на поготівлю, боячися конфлікту з Італією.

Така ситуація тепер. Але за яких два роки, пише „Дзенник Звйонзкони", ситуація цілковито зміниться. Польща погодиться до цього часу з Українцями і Литовцями, а Франція з Італією, а совіти або розлетяться, або стоятимуть над берегом економічної пропасти. Коли би Німці відважилися тоді піти на Польщу війною, то це було би їхнім самогубством, як це вже заповів сам Людендорф. Навпаки, Польща буде тоді в такім положенню, що не тільки не буде боятися наїзду Німців, але сама наступатиме на них, щоби загарбати їх землі. І наступить в історії переміна: німецький наступ на них, щоби на схід перемінується в польський наступ на захід.

Як бачимо з тих польських калькуляцій, то в Польщі, мимо надій на рожеве майбутнє, є великий страх за теперішнє. Що є Польщі чого лякатися, про це знає ввесь світ. А якто буде в Женеві, то ще невідомо. Але дуже можливо, що вона й тим разом вийде безкарно. Та це її певно не виратує, бо й за два роки ситуація для Польщі не зміниться на краще, коли вона будуе те краще майбутнє на таких фантазіях, як згода з Українцями і Литовцями. Бо яка може бути згода з грабіжником і дикуном?

О. Сновида

СЛІДАМИ ЦАРАТУ

Останній процес інжинірів в Москві, і ряд йому подібних, викликали зчудования і жах за границею.

Неслушно!

На нашу думку, нічого в тих процесах дивного нема: треба лиш понишпорити в свій пам'яти і згадати хочби голосний процес жида Бейліса — в останні роки царату, — аби зрозуміти „правосудля" совітських володарів.

Дворянська кліка, що правила тоді Росією — вже не могла собі дати ради з великанською імперією. Робітництво — жило в рабстві — ні економічних, ні політичних союзів не вільно було йому творити, село — задихалося від безземелля, бо панувала тоді в Росії система литифундій. Визнакове і здеморалізоване рабством суспільство — не могло здобутися на правдивий патріотизм, а тому Росію царську били навіть Азіяти Японці. Всі — вказували пальцем на уряд, всі обвинувачували його в усіх нещастях... Як було боронитися? Боронилися випробованими засобами: тюрмою і шибеницями, але сього було мало: треба було **скинути на когось вину за невдачі зовнішної і внутрішної політики.** Треба було знайти офірного козла — і його царат знайшов в Жидах. Так вник процес Бейліса, так виникли погроми. Все це на те, щоби переконати темну масу, що не революціонери мають рацію, а уряд, що вино всьому є Жиди і взагалі „инородци", які нависне шнрять завірюху в Росії, аби її привести до упадку.

Шось подібне робить тепер большевизм. **Програма „пятилітки" — дістає в лоб.** Тепер се вже стає ясно не тільки чужим обсерваторам, але й самому Сталінови. Спершу все ішло ніби чудово. На весну 1930 р. в руках уряду опинилося 20 мілионів гектарів колективізованої землі, а взагранці плили тисячі буржуазних тракторів. І совіти та їх попихачі тішилися...

Коли нагло наступив зворот. В половині листопада, коли всі земельні роботи повинні були вже давно скінчитися, в Росії **ще — сіяли! Не виконано навіть двох третин пляну засіву.**

Останньої кампанії. Чому? З богатьох причин, а головно тому, що совітські економісти забули про одну просту річ — **про зношення, про зужитя машин і тракторів.** Коли треба було направити зіпсутий трактор **не було техніків,** якіб на сім розумілися (винятками заграницю або згинули в Чека). Коли треба було замінити зужиті частини машин — новими, — запасовик, новик не було; **совітські фабрики їх не зробили.** Переведена Сталіном інспекція показала, що **половину спровадженої** землі пішов шкереберть, і — зачався **вітський домпінг.** За границею приписували той домпінг не знати якому хитрому потягненню Совітів (мовляв, аби стопредувати заграничний промисл і викликати соціяльну революцію), В дійсности, ніякого генірального домислу тут не було, **була — країна нужда:** потреба заплатити бодай проценти за кредитований товар заграничний і перевозові цла. Навіть на те не мали вже грошей совіти; от і зачали кидати за безцін продукти примусової праці більшевицьких рабів — дерево, збіже, то що, за кордон — аби за всяку ціну здобути готівку і покрити найконечніші зобовязання.

А в середині країни — настало таке: перед склепами і кооперативами, де продавалися засоби поживи — знову зявилися довжезні „хвости", та й ті недовзі щезли, **бо склепи замкнулися.** Совітська статистика сконстатувала, що совітський робітник зачав недоідати! А за тим пришло те, що мусіло прийти в тих обставинах: **упала видатність праці робітника і її якість.** В самім Донбасі (Донецький вугільнім басейні) добутя вугли **виносило лише 45%** нормальної скількости. Подібний занепад продуктивности констатується і в інших галузях промислу.

А дальше — **прийшов розгардіяш в фінансах.** Наступило таке, що було лише за найкращих часів турецької господарки Абдул-Гамида: **у-рядники не дістали пенсії.** Зачалася інфляція. Червонець, який примусово в Москві коштує 5 дол., коштує в Варшаві або Ризі — лише пів доляра. Як під оглядом грошевим стоїть справа в Росії — свідчить такий дрібний, але характеристичний факт, що зайшов з одною знайомою автора сих рядків. Рік тому поїхала вона з Волині на Велику Україну на учительську посаду, сподіваючися не знати чого від совітського „раю". Але скоро стратила посаду і дістала суботи. Ій післали родичі гроші і отримали картку: що гроші вона дістала, себто повідомлення, що гроші на її ім'я прийшли, але — з огляду на обмаль грошва в касах державних — сі гроші їй видадуть щойно за пів року, а покищо най потерпить...

Ясно, що такі стосунки мусіли допровадити до невдоволення. Незадоволені селяне, незадоволені робітники, а тепер і червона армія. Нема де добути засобів поживи, нема чим платити за зобовязання заграници, маса землі лежить облогом, віднята від селян, а незагосподарена колективами (державою), промисл і його видатність — паде, а в перспективі — голод і незадоволення не тільки серед населення, **але і в рядах партії.**

Ось тут „геніяльний" Сталін вихований в традиціях царату — рішився на один, потім на другий, потім на третий процес. Аби „показати" оглупілій масі, що то не ідіот, який сидить в Кремлі, винен в народній нужді, лише отї інжинири, які — з нараженням нераз свого життя, мусять виконувати дурновати накази Кремля. Що, мовляв, без тих „шкідників" — все пішло би гаразд!

Але тепер і оглуплені московські піддані соціялістичні перестають вірити в ці байки. Не вірить в них Ворошілов, який недавно грозив Сталінови палатною революцією; не вірить недавня права рука Сталіна — Сирцов, президент московської республики; не вірить Риков — президент Союзу і маси інших, яких теж як „шкідників" скинено з посад або заслано на Сибір. Диктатор стає самітним і видумує нові процеси. Котяться нові голови, лється кров — а в перспективі неминучий упадок... Такий є сенс останних процесів. Вони є симптоми — того, що близький вже кінець кріавій диктатурі в Росії і на Україні, що, аби відвернути від себе народний гнів, більшевизм мусить удаватися до метод царату. Імовірно — з тим самим „успіхом".

КІЛЬОГРАМ ДІЯМАНТІВ.

На прикордонній стації в Стовпцях митна сторожа задержала радянського горожанина Гарриса, який від із собою один кільограм діямантів рідної величини. Гаррис заявив, що ці дорогоцінности везе до Англії. Він заплатив 100,000 золотих мита і поїхав далі.

Правдою ввесь світ перейдеш.

Господар казав наймитови повести корову на ярмарок, бо була дуже норовиста, так, що ніколи не можна було її видоїти; била і перевертала відерцю та наймичку, що доїла її, разом із стільцем. При цьому господар наказав наймита, щоби сказав тому, хто купуватиме корову, всю правду про неї.

Наймит продав корову за добрі гроші! Коли наймит вернувся до дому, господар скудувався, а наймит сказав йому на те:

— Я сказав йому: „Ви той корови ніколи не могтимете видоїти!" Тоді той купець уже й не торгувався, заплатив і забрав корову.

ЗЇЗД ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЙ ІНЖИНІРІВ ТА ТЕХНІКІВ УКРАЇНЦІВ НА ЕМІГРАЦІЇ

До 1929 року осередком інтелігентного, духового та навіть кількістного життя нашої політичної іміграції була Чехословаччина. Тут скупчилася найбільша кількість свідомих українських емігрантів, що зібралися коло високих шкіл. Головним чином все те зосереджувалось у м. Подебрадах, коло Української Господарської Академії.

Хто мав нагоду стежити за життям нашої еміграції та був у Подебрадах від перших років існування там укр. Академії, той не міг не цінити всього того, що давала Академія і в своїх стінах і поза ними. Перші роки у Подебрадах була справжня маленька українська держава за кордоном. На вулицях можна було чути більше української мови ніж чеської. Студенти Академії не тільки вчилися, але і вели широке громадське життя, горячо відгукуючись на всі політичні події, громадські і духові потреби не тільки своєї, але й усієї політичної емігрції, деб вона не була розсіяна. Всі нитки того життя збігалися до Подебрад.

Зі своїх, не надто великих коштів виділювала подебрадська українська колонія і значні досить суми на підтримку культурного життя всієї нашої політичної еміграції.

Та останніми часами почала ситуація мінятися. Почала подебрадська кольонія зменшуватися і кількістю і якістю. Старші студенти, що, перебувши всю визвольну боротьбу з рушницею в руках, прибились до високої школи, добре розуміючи і потребу освіти для себе і завдання свої у майбутньому, тай необхідність і громадського широкого життя у сучасному — позакінчували Академію і розійшлися по світі, шукаючи заробітку і приміщення своїм знанням. На зміну їм прийшла краєва молодь з Галичини та Волині, що виростала в спокійніших обставинах і з іншою вже психольогією та розімінням своїх потреб та завдань.

Та невелика порівнюючи група старшого громадянства і старших студентів, що ще залишилася у Подебрадах, уже не мала змоги і засобів тримати і далі провід у своїх руках. Почала виникати небезпека, що розсіявшись по світі, сремі люде не зможуть і самі утриматися на височині і всти далі з честю без сумніву корисну працю нашої емігрції.

Необхідність якогось нового єднання була очевидною і безсумнівною. У ріжних місцях і державах починають творитися більші чи менші групи, що зорганізовуються і хочуть далі вести спільне національне і культурне діло. Творяться окремі організації інжинірів та техніків по ініціятиві, а в більшости і по складу, з тих же колишніх студентів Подебрадської Господарської Академії та високих шкіл чеських, що за свого перебування там зжилися до громадського життя, добре розуміючи що „в єдинаню сила".

Скоро дуже у тих же Подебрадах виникла думка необхідности зєднання в одно ціле, під один провід всіх отих величних, окремих організацій інжинірів.

І після довгої і старанної підготовки Організаційною Комісією, що складалася з професорів та студентів Української Господарської Академії, у Подебрадах на 15. листопада 1930 року скликано зїзд представників окремих організацій інжинірів та техніків.

На цей зїзд прибули представники одинадцяти організацій, що обєднують у собі 382 фізичні особи. Був і представник від Львівського Технічного товариства, яко почесний гість зїзду з правом рішаючого голосу, бо як звичайний член на зїзді емігрантів він участи брати не міг.

Вже на урочистому відкритті зїзду, на яке окремі громадські установи та організації, як українські так і багато чеських, прислали своїх представників чи бодай письменні привітання, виявився напрям і завдання майбутньої організації. Відчулося одразу, що не лише обєднання фахових сил, а головним чином сил духових, громадсько - політичних. Виявилося це в промові голови зїзди професора Шереметинського, в промові почесного члена президії зїзду ректора української Господарчої Академії, проф. Б. Іваницького та інших представників українських організацій, що вітали зїзд. Відбилося воно навіть у промовах Чехів: проф. Кратохвіля, що заступав місто Подебради, та представника Чеської Господарської школи у Подебрадах директора проф. Стемпеля, яка обидва вітаючи зїзд відзначили взагалі надзвичайно корисну працю укр. еміграції серед дуже несприятливих умов, та ті симпатії і пошану, яко собі завоювали Українці серед Чехів, що раніше так мало знали про Україну взагалі.

Відкриваючи зїзд, проф. Шереметинський підкреслив те, що цей зїзд інжинірів та техніків відбувається на емігрції, а не на рідній землі і підніс протест проти всіх окупантів українських земель. Висловив і подяку всьому чеському народові та президентові Масарикові за ту гостинність, яку Чехи виявляли до української еміграції.

По привітальних промовах, дуже чисельних писемних і телеграфічних привітаннях, та вислуханню докладу доцента В. Іваниса про розвиток хемічної промисловости в післявоєнний час, представники зїзду взялися пильно до праці, для якої зібралися.

Надзвичайно цікаві доклади представників поодинокиx організацій дали загальну уяву про життя нашої політичної еміграції у рїжних краях, де розсіяні тепер наші люде.

Пильно переведена протягом трох днів робота по окремих комісіях та на загальних засіданнях привела до утворення „Союзу Організацій Українських Інжинірів та Техніків на Еміграції".

Треба зазначити, що праця йшла дружньо і однедушно з повним розумінням усієї необхідности утворення такого обєднання української інтелігенції.

Місцем осідку Союзу будуть зновуж таки Подебради.

Можна сподіватися, що Управа новоутвореного союзу, що на рік 1930-31 складається: з голови — доц. В. Іваниса, заступників інжинірів Нечая та Панасенка, та членів інжинірів Коваленка та Кучеренка, разом з Ревізійною Комісією до якої увійшли: проф. Грабина, інж. Гречишкин та лектор Сапіцький, зуміє повести працю Союзу в належному напрямкові і приведе до обєднання коло Союзу всіх емігрантських інтелігентних сил.

Може обєднання фахових сил приведе нарешті і до всеукраїнського обєднання без рїжниці політичних поглядів і переконань, та допоможе досягнути найвищої мети кожного Українця — Самостійности Рідного Краю.

К. Харитон.

— Коли маєш найтяжчу працю?

— Перед сніданком.

— Щож ти тоді робиш?

— Силуюся встати з ліжка.

—o—

Японська думка.

„Як Бог схоче", каже чоловік, та це не має сенсу, бо ще не спитався жінки.

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(5)

В березні 1930 р. мене позбавили виборчих прав, як „бувшого білого старшину". Я мав певні відомости про те, що буду заарештований, і тому я зараз же відїхав до одного прикордонного села (зробивши кругову подорож Херсон - Харків-Москва-Київ), де й перебув аж до переходу кордону.

Ш. пп., на підставі свого власного досвіду, а також на підставі своїх балачок з іншими **зміновіховцями, з якими я зустрічався на Україні, я знаю напевно, що такий шлях усіх зміновіховців, я маю відомости, що деякі із зміновіховців на Соловках. Коли би я не був тут, я бувби таксамо на Соловках. Поруч з тим, я знаю напевне про деяких зміновіховців, які працюють в ГПУ. А тому я твердячу шлях зміновіховщини, це є шлях морального занепаду, це є шлях національної зради, це є нарешті зрада працюючим! А тому звертаюсь до „Радянців": залишіть ряди зрадників українського народу, верніться під прапори українських соціялістичних партій, продовжуйте, бодай деякі з вас, так славно почату боротьбу за національне і соціяльне визволення, використайте єдиний, фактичний мій досвід.**

В разі, колиб хто із зміновіховців не послухав моєї ради і зостався в рядах „Радянців", (і це я говорю не длятого, аби когось лякати), **принаймні я вважатиму його свідомим зрадником, агентом Чека.** В світлі моїх досвідів, і після мого якнайпевнішого пересвідчення, інакше не можна дивитись.

* * *

Тепер дозвольте мені, пп., перейти до опису фактичного стану річей на Україні. Почну з головної нашої галузі народнього господарства.

Сільське господарство не бачило світлої години від самої революції. Хоч в часі революції й не було невідповідности між цінами на продукти сільсько-господарські і на продукти міста, а коли й була, то скорше на користь сільсько-господарських, але та доба не могла бути добою творчої праці.

Від часів НЕП-и запанували ножиці, якими село немилосердно стриглося. Суть цих ножиць полягає в тому, що коли, скажімо, за пару чобіт до війни селянин вивозив до міста 5 пудів пшениці, то за часів НЕП-и, він відвозив за ті чоботи вже 20—25 пудів пшениці. Не дивлячись на це, село жило й навіть росло, цілком помітно побільшувались способи господарки. Село обмежувало себе до мінімума, обмежувало своє споживання, а радше своє накопичуваня вкладало в ремонт, який до речі був помірно дешевший (коли до війни косарка коштувала 150 пудів пшениці, то за НЕП-и цяж косарка коштувала 220 пудів).

Але уже в 1928 році селянство почало згортати свою продукцію. В цьому році прямі податки раптом були збільшені втричі; а що об'єктами податку є скількість худоби, посіву, то що — селянство почало скорочувати посівну площу, продавати худобу. Частина худоби перейшла в руки біднійших, безхудобних господарств, частина потрапила до рук грабіжників, торговців мясом. Почався поступовий занепад, деградація сільського господарства.

Товаровість господарства почала падати якраз тоді, коли большевики потрібували найбільше грошей. Вони знайшли вихід: **колективізувати село,** або в перекладі з большевицького жаргону на зрозумілу мову: **повернути на селі кріпацтво,** закріпити селянина до землі, дати йому головну пайку, а всю решту кинути за кордон.

Нову панщину, зрозуміла річ, все селянство зустріло вороже. Щоби не здавати в колектив свого добра, його почали нищити в пень. **Вирізали буквально всі свині, телята, яївлки, багато зарізали на мясо, таксамо дійні корови.** Коні кинулися всі продавати. Та хто їх купить? Ціна коняки в добі колективізації, весною ц. р., була 3 до 5 карб., а шкіра з коняки 10 до 15 карб. Душили коні і продавали шкіри. Якби не властива всім селянам любов до своєї худоби, буквально все булоб винищене.

Я гадаю, п. п., що експеримент Сталіна коштує нашому сільському господарству, у всякому разі, не менше як усе громадянська війна.

Селяни силоміць згаджають до колективів, а де такий „колектив" розбігається, надсилають туди банди комсомольців, які своїм поступованням, нагадують „карательні" відділи гетьманщини. Я знаю один випадок, коли такий відділ комсомольців водив більш як десяток селян уночі в степ для розстрілу. Селян поставили в один ряд, і дали, правда ягоду, сальву. Але селяни були певні, що їх ведуть розстрілювати! Чи ви, пп., памятаєте такі способи знущання безвинних людей за часів горожанської війни?

(Дальше буде).

— Ті дві дівчині дуже похожі до себе. Чи то сестри?

— Ні, вони знайшлися лише випадково в Німсамім інституті краси.

НА ТЕМИ ДНЯ.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ПІЛСУДСЬКОМУ.

Кілька днів тому з Варшави до газет було подано телеграму, що папський нунцій відмовився принять польську нагороду, орденом „Польонія Реститута". А по кількох днях прийшла звісти друга телеграма, що вже відносини між Римом і Польщею налагодилися, Нунцій прийняв ордер, а навіть римський благословив Пілсудського. Чи не на дальші „подвиги" в Галичині?

Очевидно нунцій Мармаджі, який дещо знав про „пацифікацію" Галичини й катування українського населення разом з деякими священиками, не вважав для себе можливим приймати нагороду зі скрівавлених рук польського уряду. Та він забув, що теперішній папа теж був у Варшаві нунцієм, коли Пілсудський завойовував Галичину. Тоді він благословив Пілсудського на кріваві походи проти українського народу. Чи не благословляє він його тепер на нові „завойовання Росииуф"?

МОРАЛЬНА ПІДТРИМКА ПІЛСУДСЬКОГО.

Папське благословення польській державі та Пілсудському прийшло саме в часі, коли в міжнародній опінії почалося пробудження в розумінню істоти польської держави та її творців і провідників. Почалися навіть підготовки, щоби поставити перед міжнародним форумом Польщу на суд за її звірства супроти неполяків. Для Польщі й для Пілсудського наступило чорна хмара на міжнародньому політичному обрію.

І ось у цю годину на підтримку Польщі й Пілсудського приходить папа римський. Його благословення Польщі і Пілсудського морально обов'язує всіх католиків ставитися толерантно до тих, кого благословляє папа. Це не лише моральна втіха для Польщі й Пілсудського, але й реальна допомога їм на міжнародному форумі. Отакий змисл папського благословення.

ВІДПОВІДЬ УКРАЇНСЬКОМУ ЕПИСКОПАТОВИ.

Ще не загоїлися рани українських греко-католицьких священиків, завдані їм карними загонами Пілсудського; ще не всі священики української вийшли з вязниць, а в тім числі й прелат Куницький; ще не висох атрамент на епископському посланню українського греко-католицького епископату в Галичині; ще не поховк папір від телеграм вірних католицької церкви, їх священиків та епископів з проханням до папи о заступництво перед польськими звірствами в Галичині, як уже одержано відповідь папи римського.

Її ця відповідь є благословення польській державі та Пілсудському, а разом з тим і благословення всім карним загонам до дальшої кривавої праці, коли „інтереси" польської держави вимагатимуть цього.

—o—

СПІЛЬНИЙ ФРОНТ ЧЕКІСТІВ.

Польські чекісти посадили до вязниць увесь український політичний та національний провід у Галичині. Розгромили навіть редакції газет і на час пацифікації та виборів до сойму й сенату запакували до вязниці також і головного редактора „Діла". До редакторського стільця дібралися лише завдяки польській „протекції" люди, що не розбираються ні в загальній політиці, ні в завданнях політики біжучого дня.

Один з таких протекційних редакторів" понаписував у „Ділі" дурниць, від яких газета тепер, по повороті з вязниці постійного редактора, відрікається. Але комуністи використали нагоду, що Поляки помогли їм дістати до своїх рук аргументи, якими вони можуть тепер „бити український націоналізм". Гатять на всі заставки, з Москви й з Нью Йорку, про „угоду" українську з Ляхами. Використують нагоду, що дав їм редактор, якого „індірект" Поляки всадили в редакторське крісло, поки закінчать свою „пацифікацію". що засадили на так довго!?

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ АРТИСТИЧНОГО ГУРТКА В НЮ ЙОРКУ

відограється

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

оперета в 3-ох діях, Івана Котляревського

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В САЛІ ШКОЛИ В. АВРАМЕНКА

35 EAST 2nd ST., cor. 2nd Ave., NEW YORK CITY

Початок о годині 7.30 вечер. :—: ВСТУП 50 ЦНТ.

Діти до 12 літ мають вступ вільний.

В штуці беруть участь знані артисти: Бражник, Жуковський, Бльондиненко, Безручко, п-на Ольга Кисіль і п-ні Жуковська.

„Шановні Громадяни! „Наталка Полтавка" се найстарша українська оперета, взята з життя українського народу і хотяй ви бачили її десятки разів, то ще хочете її бачити, а тимбільше, коли вона відограна добрими силами. Тому не пропустіть нагоди й тепер, прийдіть в неділю, а не пожалуєте. Хто не прийде буде жалувати. — **Комітет.** 6-7

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „БУКОВИНА"

уряджує

Величавий Баль

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

(MANHATTAN LYCEUM)

66-68 East 4th Street, New York, N. Y.

Початок в годині 3-тій пополудни. — Вступ 50 центів.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ АРТИСТИЧНОГО ГУРТКА В НЮ ЙОРКУ

відограється

В СУБОТУ, ДНЯ 10-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

дуже веселу і інтересну комедію п. з.

„СМІЙСЯ ДО РОЗПУКИ"

Дальше буде кілька точок танкових В. Авраменка.

Опісля відбудеться ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ до пізної ночі при звуках першорядної орхестри.

В штуці беруть участь знані артисти: **Бражник, Жуковський, Бльондиненко і т. д.**

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 75 і 50 центів.

Тикети до набуття в „СУРМІ". 6-7

Богдан Лепкий.

КУТЯ.

Не Мартин, а війна везе мене на червоних санях і губить по ровах. То в Карпатах, то в Сатмар Неметі, в Родавн, у Раштат і в Вецлярі, над Лянном. Тільки що „я не сам, як колись, на ставиці, між Гиновичами і Біщем.*) Нас тепер душ пять. Їхали на велике свято, на Різдво нашої волі і — доїхати не могли. Сидимо у Вецлярі (там, де Гете колись із Льотою пізнався і — журимося.

Завтра Святий Вечір, а тут усе на картки.

На картки хліб, три шматочки на день, таки тоненькі, що крізь них Карльсмунд видно, і мармолада, котра має тую чудесну приємету, що скільки її зїш нині, стільки завтра прибуде, і фунт мяса на пять осіб раз на тиждень і раз на місяць пів яйця на душу, та ще трохи якоїсь логази.

І тільки всього і все на картки.

Мало — кажеш? Решту можна промислом добути. За добрі гроші, замість цукру, на котрий навіть подивитися не дають, дістанеш сахарини, від котрої тебе під грудьми буде палити, а на омасту стопи лоєву свічку. Кажеш, що в устах неприємно? Правда, — але й на це рада знайдеться. Попивай чорною кавою з паленого жита, але горячою, такою, щоб шкіра з язика злазила; тоді й лій смакуватиме, наче десеровє масло. Це, добродію, війна! Не забагай, Бог зна, чого. Тішся, що жиеш. Ви і так зобогато іли. Попостіть же тепер. Не зашкодить. Стратите ревматизм і по кілька кілю живої ваги. Буде вам лекше ходити. А що зуби холітаються і падуть, так велике діло! Зуби вставити можна. Цілі щоки. Потерпіть!.. І ми терпіли, місяць, другий, десятий, аж Різдвяні Свята прийшли. Святий Вечір завтра. А все на картки.

Що то нам, мущинам! Мя маємо в таборі роботу цілий день. А прийдеш уночі додому, то засипляєш, як тая мухa під осінь. Велике діло Святий Вечір! От, сентимент!

Але жінка і діти, це інша „стаття".

Пригадають собі рідний край, голубці, кутю, колядки, пригадають собі тих, до котрих очі і серце звикло, а котрих нема, і буде плач, ой, буде плач!

Ціла потіха — ялинка. Наша хазяйка, Німка, вже відсвяткувала Різдво та замість викидати свій „таненбавм" на сніг, позичить нам. Трохи недопалених свічечок маємо ще з тамтого року, а цукорки нехай собі діти повіщають в уяві. Головна річ, щоб була ялинка, зелена та кріслата, на якій так привабливо гойдаються діточі мрії, кращі від найдорожчих прикрас. Ще якби так кутя, хоч по ложці куті, нехай би вже і без меду і тільки зі сахариною, а — було би якось.

Але відки тепер добути пшениці? От захочується печеного леду.

— — — — — — — — — — — —

Журимося, як хтось у двері: стук, стук.

Один із полонених прийшов: він у сусіднього селі, в мельника працює.

— Сідайте.

— Спасибі. Я лиш на хвилинку заскочив. У табор іду, на свята. Чотири дні відпустки маю. А оце я для вас приніс...

І з глибоких, як море, шаграварів добуває мішочок та кладе на столі.

— Та що ви це? Я приняти не можу.

Всміхається.

— Не можете? А подивіться лише.

І розвязує мішочок. Пшениця, як золото мигтить. Фунтів два.

— Це для вас на завтра, на кутю.

— — — — — — — — — — — —

Ніколи кутя не смакувала мені так, як тоді.

Я не докінчив, його сміх збентежив мене.

— Гарний нарід? — запечатав мені. — Будьте обережні перед тими людьми. Бурмани всміхаються, доки їм це подобається, одначе дуже скоро змінюють настрій. Не знаю запальчивішого народу. Вони пристрасні в забаві, в грі, в коханні та вбиванні. Не є воно без причини, що в Рангуні на 300,000 горожан 3,000 сидить їх у тюрмі.

Бурманець хоче прожити вигідно, він і його жінка одягаються в шовки й тратять богато часу на забави. Їх вдача це машанина добрих і поганих прикмет. Не знають, що це ганьба, ні рідниці між правом і безправам. Злочин тут не має догани, а тюрма не є поганим пристановищем. Тамжеж дають харч і одяг даром. Богато Бурманців вертаються в тюрму наче до готелю.

Мое перше враження про „смайлінг піпея" розсипалося на таке пояснення. Чи то була вдачна характеристика „усмішених людей", яких я бачив довкола себе, чи може вплівала з одностороннього погляду мого товариша подорожі, що розчарувався у відносинах тієї країни?

Було вже пізно пополудні, як віска наближалася до дна, а мій товариш вийшов на одній станції.

Я може з годину їхав сам і радів на думку, який той Святий Вечір буде гарний, підчас подорожі бурмською рівниною. Сонце заходило та позолочувало стрункі шпилі пагод, яких було тим більше, чим далі на північ. Богато а них було у звалищах, потріскані, заросли травою, нетрі (джунглі) розрослися на місцях, де колись стояло цвітуче місто. Все минається на цьому світі, як учив Будда, якого статуї у тих звалищах також руйнуються.

На одній стації приступив до вагону молодий англійський старшина. Мав зі собою не богато клунків, лише два куферки, на яких була виписана назва його полку та полеве вивіквіпування. З того напису та з понурого вигляду було пізнати, що не їде на свята до приятелів.

Була пора вечеряти, тому ми витягли наші харчі та взялися до їди. Добрий французький „Медок", який у Рангуні продають і однакова доля провести ніч у вагоні — вчинили з нас приятелів.

Оповідав, що тому два роки зголосився до індійського війська та був приділений до полку в Лагорі (Пенджаб). Там під Гімалями було здорове підсонна, в зимі морозне. В місті живе губернатор з богато урядовців, доброго англійського товариства не бракувало. З вояків найбільш хвалив цього. Сіх із ножем у руці зробить більше, ніж інший вояк із рушницею та багнетом, як показалося передовсім у світовій війні. Навчився скоро по індійськи.

— Одначе бурмська мова тяжка, не можу її навчитися. Вояки недостовірні й годі їм довіряти. Тут між побережем і дорогою спокійно, одначе далі на сході є часто заворушення.

Був уже рік у Бурмі, де скрілювано залогу. В лісистих горах (що зачинаються від дороги, а далі на сході доходили до висоти кількох тисяч метрів) живе на-пів дике племя Шанів, підвоячене із Сіямцями. Вони досі не піддалися Англійцям. Між Шанами є теж ловці голов. На північ від Мандалею є мабуть неспокійні відносини. Англійці заняли північну Бурму аж по Мандалей щойно в 1885. році, а старші тубильці, які тямлять славну добу короля Тібо, досі не погодилися з новим порядком.

Молодий старшина, що був моїм товаришем на Святий Вечір, позбувся вже романтичних мрій, які його привели на схід.

— У Мандалею, а головно на окраїнах довкола мусите бути обережні, — радив мені.

По-північні спакував свої річи, бо готовився висісти на найближчій стації. Я спитався, де їде.

— Рано я дістав телеграфічний приказ відійти до залоги в горах. Шани збунтувалися. На стації вже на мене візок. Бувайте здорові!

— Мері Крізмес! — бажав я йому. Мої слова здавалися мені потім іронією, коли я згадав, що той юнак їде на свята у непривітну країну воювати з на-пів дикими туземцями. Кольоні мають привабливість для туристів, одначе приносять богато жури осілим Англійцям.

Рано змінився краєвид, на сході зарисувалися гори. Лівобіч мигало богато на-пів зруйнових пагод, окружених буйною ростинністю. Було це давне покинуте місто, якого деревляні доми давно знищила природа, лише камінні святині досі заховаліся. Також тут кольись греміли там-тами, а їх звук змішувався з молитвою духовників, одягнених у рожеві ризи і окружених родом.

Перед полуднем приїхав до Мандалею. Тут мена готелю, а на поручаючий лист дістав я приміщення в державній хаті, бунгалі.

Це деревляний домик біля залізничої стації, призначений на провізоричне мешкання для старшин або урядовців, які сюди приходять службово. На гемних сходах кинулася на мене хмара москітів. Я ввійшов у кімнатку без вікон, що мала одні двері на сходи, другі на веранду. Залізне ліжко з матерацом, одначе без білля. Я мав мій „бедінг", простирадло накривало, з яким треба подорожувати в Індії та Бурмі. У кімнаті повнісенько москітів, а в охоронній сітці довкола ліжка діра на дірі. Всюди верства пилу. На веранді стояла залізна вмивальниця, вдолі на сходах був прилад до фільтрування річної води, бо в місті нема криниці. Харчувати буду в стаційнім готелі.

У Горішній Бурмі була тепер доба холодних дощів, і під замряченим небом нелорушно звисало душне, горяче повітря. В місті лютувала малярія. Тричі денно брав я хінину, пив для розради „Медок", який продають в аптиці.

Всеж таки було це гарне Різдво. В Мандалеї є вікопомні пагоди, в яких удержався чистий будизм, а в королівській палаті, нині покинутій, ще тому сорок пять літ володів самостійний володор серед блеску східного життя.

(З чеського переклав М. Н.).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Росиф Томас.

СВЯТИЙ ВЕЧІР У БУРМІ

Був Святий Вечір. Сонце пражило від рана, а стрункі, золоті крівлі пагод (святинь) мерехтіли від освітлюючого сойва. Верховіття кокосових пальм на побережі були свіжозелені, бо хоріші їх пнів натягнули в себе дощової вохкости. Дощі скінчилися щойно кілька тижнів тому. Тепер пів року ні капелька не впаде в Долішній Бурмі. Тяжкий запах тропікальних цвітів заповнив повітря, на базарі валялися купи кокосових горіхів, мангустанів, папая і бананів. Сидили біля них гарні Бурманки в пестрих матеріях, обвинені довкола боків, із паперовими парасолями. Полінезійці, тубильці з вічним усмішом на устах додавали вулицям веселого вигляду. Дійсно „смайлінг піпея".

Тоді в Рангуні було тяжко пригічайтися до святовечірнього настрою, який буває далеко на півночі під захмареним небом. Стільки різдвяних і новорічних видівок з різними „грітінгс" пригадували нечисленним чужинцям, що далеко відсіля, в Англії, їх приятелі ждуть привітів.

Передполуднем я казав відвести себе рікшою на залізничий дворець, щоби відти відїхати до Мандалею в північний Бурмі, віддаленій яких 600 кільометрів. Їа поїзду, що саме приїхав, вивантажували кілька спізнених ялинок із довгим чатинням (шпильками). Походили з далеких гір, а привезли їх до Рангуну, щоби внесли чар північного Різдва кільком англійським родинам і пригадали їм затишну рідну хату з ватраном, як бувало колись далеко відсіля.

Дорога веде рівниною, якою протікає ріка Ірaведі. Безмежні рижові поля тяглися в далечінь. Дощі та сонце зроблять тут усю роботу, а люди лише збирають богате жниво тричі ба й чотири рази до року. В полях стоять хатини, сплетені з галузя та покриті листям, побудовані на стовпах, високих на який метер понад землею, щоби були безпечні перед повенями. Довкола них купи бананів із розчіманим листям і достигді арекові пальми, обвинені стеблами бетелю. В кождому селі є пагода. Це одинока мінша будівля. Широка, кругла основа звужується наче дзвін і кінчиться стрункою списою, звичайно позолоченою. В деяких селах є богато пагод, поставлених побожними буддійцями. А найбідніші застромлюють у землю бодай довгий бамбусовий патик і позачіплюють на ньому білі шматки, на яких є повипісувані молитви. Ганчіркою грається вітер і молитви летять до духів, званих нат, у які вірить кожен Бурман. Зовсім такісамі практичні молитви бачив я недовго передтим у буддійців на Цейльоні та в Дарджілінзі.

Станції одна від одної далеко, на кожній з них сходяться селяни з околиці. Молоді жінки гарні з лиця, а жвавими очима приходять продавати овочі, воду до пиття або домашні вироби. Їх повні тіла загорнені в матерії пестрих красок, а груди закриті вигідними, білими корсетками. Чорне волосся зачесане вгору та звинене на тімені голови. Ті бурмські дівчата чистенькі, а залюбки курять грубі цигара, що виглядають комічно. Бурмський нарід веселий, кождому бе радість із життя. Молоді черпуни перетягають собі через одно нїздря золоту обручку.

Цей очевидний спокій народу є очевидно наслідком буддійської релігії, яка не знає догм, а є проста, зрозуміла. Є це виразна рідниця між Індією, де пантеїзм робить із людей захмарених фанатиків, які своїх богів малюють собі на чолі та покланяються коровам.

Я мав у вагоні переділ спільний з англійським державним урядовцем. Він їхав до знайомих на свята. Був у тій країні два роки та знав тубильців із іншого боку, ніж з того, як їх бачить турист. Він був знеохочений службою та виснажений підсонням. Утратив сильну волю, яку приніс був із Англії та підпав налогові, який помало, одначе зовсім певно ничщить життя білих людей у прокпікальних країнах: шукав розради в алькоголі. Його індійський бой вибиває із клунка пляшку віски та в кожній більшій стації приносив йому з буфету ледяно студену содову воду. Його червоне, опухле лице та невиразні очі склярого поліску доказували, що він неповоротно підпав проклонові, який в тропікальних околицях спричиняє спрага.

Вагон був розпечений, а повітря, що можна вдушитися. Склянка содової води з трохи віски, яку випити годі було відмовитися та взаїмно предкладене цигаро, зблизили нас.

— Як вам подобається Бурма? — питається мене.

— Гарна країна і гарний нарід, — відповідаю. — Всюди видно усміхи та приязні лиця. Яка це ріжниця в порівнанні з Індією...

Я не докінчив, його сміх збентежив мене.

— Гарний нарід? — запечатав мені. — Будьте обережні перед тими людьми. Бурмани всміхаються, доки їм це подобається, одначе дуже скоро змінюють настрій. Не знаю запальчивішого народу. Вони пристрасні в забаві, в грі, в коханні та вбиванні. Не є воно без причини, що в Рангуні на 300,000 горожан 3,000 сидить їх у тюрмі.

Бурманець хоче прожити вигідно, він і його жінка одягаються в шовки й тратять богато часу на забави. Їх вдача це машанина добрих і поганих прикмет. Не знають, що це ганьба, ні рідниці між правом і безправам. Злочин тут не має догани, а тюрма не є поганим пристановищем. Тамжеж дають харч і одяг даром. Богато Бурманців вертаються в тюрму наче до готелю.

Мое перше враження про „смайлінг піпея" розсипалося на таке пояснення. Чи то була вдачна характеристика „усмішених людей", яких я бачив довкола себе, чи може вплівала з одностороннього погляду мого товариша подорожі, що розчарувався у відносинах тієї країни?

Було вже пізно пополудні, як віска наближалася до дна, а мій товариш вийшов на одній стації.

Я може з годину їхав сам і радів на думку, який той Святий Вечір буде гарний, підчас подорожі бурмською рівниною. Сонце заходило та позолочувало стрункі шпилі пагод, яких було тим більше, чим далі на північ. Богато а них було у звалищах, потріскані, заросли травою, нетрі (джунглі) розрослися на місцях, де колись стояло цвітуче місто. Все минається на цьому світі, як учив Будда, якого статуї у тих звалищах також руйнуються.

На одній стації приступив до вагону молодий англійський старшина. Мав зі собою не богато клунків, лише два куферки, на яких була виписана назва його полку та полеве вивіквіпування. З того напису та з понурого вигляду було пізнати, що не їде на свята до приятелів.

Була пора вечеряти, тому ми витягли наші харчі та взялися до їди. Добрий французький „Медок", який у Рангуні продають і однакова доля провести ніч у вагоні — вчинили з нас приятелів.

Оповідав, що тому два роки зголосився до індійського війська та був приділений до полку в Лагорі (Пенджаб). Там під Гімалями було здорове підсонна, в зимі морозне. В місті живе губернатор з богато урядовців, доброго англійського товариства не бракувало. З вояків найбільш хвалив цього. Сіх із ножем у руці зробить більше, ніж інший вояк із рушницею та багнетом, як показалося передовсім у світовій війні. Навчився скоро по індійськи.

— Одначе бурмська мова тяжка, не можу її навчитися. Вояки недостовірні й годі їм довіряти. Тут між побережем і дорогою спокійно, одначе далі на сході є часто заворушення.

Був уже рік у Бурмі, де скрілювано залогу. В лісистих горах (що зачинаються від дороги, а далі на сході доходили до висоти кількох тисяч метрів) живе на-пів дике племя Шанів, підвоячене із Сіямцями. Вони досі не піддалися Англійцям. Між Шанами є теж ловці голов. На північ від Мандалею є мабуть неспокійні відносини. Англійці заняли північну Бурму аж по Мандалей щойно в 1885. році, а старші тубильці, які тямлять славну добу короля Тібо, досі не погодилися з новим порядком.

Молодий старшина, що був моїм товаришем на Святий Вечір, позбувся вже романтичних мрій, які його привели на схід.

— У Мандалею, а головно на окраїнах довкола мусите бути обережні, — радив мені.

По-північні спакував свої річи, бо готовився висісти на найближчій стації. Я спитався, де їде.

— Рано я дістав телеграфічний приказ відійти до залоги в горах. Шани збунтувалися. На стації вже на мене візок. Бувайте здорові!

— Мері Крізмес! — бажав я йому. Мої слова здавалися мені потім іронією, коли я згадав, що той юнак їде на свята у непривітну країну воювати з на-пів дикими туземцями. Кольоні мають привабливість для туристів, одначе приносять богато жури осілим Англійцям.

Рано змінився краєвид, на сході зарисувалися гори. Лівобіч мигало богато на-пів зруйнових пагод, окружених буйною ростинністю. Було це давне покинуте місто, якого деревляні доми давно знищила природа, лише камінні святині досі заховаліся. Також тут кольись греміли там-тами, а їх звук змішувався з молитвою духовників, одягнених у рожеві ризи і окружених родом.

Перед полуднем приїхав до Мандалею. Тут мена готелю, а на поручаючий лист дістав я приміщення в державній хаті, бунгалі.

Це деревляний домик біля залізничої стації, призначений на провізоричне мешкання для старшин або урядовців, які сюди приходять службово. На гемних сходах кинулася на мене хмара москітів. Я ввійшов у кімнатку без вікон, що мала одні двері на сходи, другі на веранду. Залізне ліжко з матерацом, одначе без білля. Я мав мій „бедінг", простирадло накривало, з яким треба подорожувати в Індії та Бурмі. У кімнаті повнісенько москітів, а в охоронній сітці довкола ліжка діра на дірі. Всюди верства пилу. На веранді стояла залізна вмивальниця, вдолі на сходах був прилад до фільтрування річної води, бо в місті нема криниці. Харчувати буду в стаційнім готелі.

У Горішній Бурмі була тепер доба холодних дощів, і під замряченим небом нелорушно звисало душне, горяче повітря. В місті лютувала малярія. Тричі денно брав я хінину, пив для розради „Медок", який продають в аптиці.

Всеж таки було це гарне Різдво. В Мандалеї є вікопомні пагоди, в яких удержався чистий будизм, а в королівській палаті, нині покинутій, ще тому сорок пять літ володів самостійний володор серед блеску східного життя.

(З чеського переклав М. Н.).

ПРИ ПЕРШИХ ОБЯВАХ

Простуди

зажийте ввечері перед спанем дві пігулки славної Partola, яка прочищує організм з усяких трійливих нечистостей і допоможе вам побутрися простуди.

УЖИВАЙТЕ PARTOLA!

Partola є смачна, легідна, успішна й економічна. Тому повинна знаходитися завсіди в кождій українській хаті, готова до вжитку вразі потреби. Чи вжете її в своїй домашній аптичці?

Як ні, то замовте негайно. Вишлемо відворотною почтою велику коробку Partola на кожду адресу за 1 долар, а шість звичайних коробок лише за 5 долярів. Замовте нині безпроволочно!

PARTOLA PRODUCTS CO.,
162 N. Franklin St., Dept. B-94,
CHICAGO, ILL.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, Володимир Дяк складаю сердечну подяку урядови Українського Народного Союза за видачення мені допомоги в сумі 75 долярів з фонду допомогового. Я вже довший час не в стані працювати й тому терплю велику біду.

Член 291 відділу УНС.

В. Дяк.

Бруклин, Н. Й.

—o—

Складаю щиру подяку Українському Народному Союзови за уділеня мені 50 долярів допомоги з фонду запомогового. Я вже третий рік, як став незідбним до роботи й терплю страшну нужду. Тому допомога УНС. для мене є великим пратунком в моїому нещасливому стані.

Василь Левицький,
член 333 відділу УНС.

Бервик, Па.

—o—

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку Українському Народному Союзови за скоре виплачення мені посмертного по моїй жінці Анні в сумі 1,000 долярів. Анна Пасек була членицею 333 відділу УНС.

Іван Пасек.

Бервик, Па.

Перший Український Штор з Меблями в Ню Йорку

В ЯКІМ МОЖЕТЕ НАБУТИ МЕБЛІ ЗА ГОТІВКУ АБО НА СПЛАТИ.

У нас продається умеблованне цілих домів як також і поодиноких кімнат в найновішій моді і по умірковапих цінах.

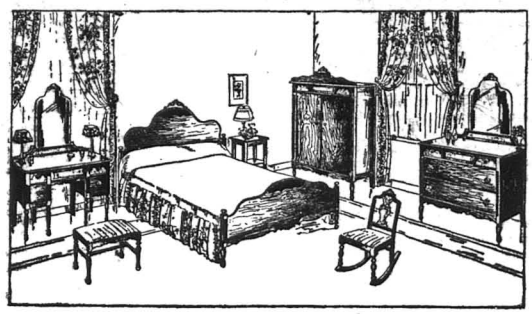

Українці не забувайте на клич: „Свій до свого". Не йдіть до чужих, перше прийдіть до нас і переконайтеся о наших цінах на меблях; ми запевняємо Вас, що ми продаємо меблі таньше, як чужинецькі штори.

BUJACK UPHOLSTERING CO., Inc.., 88 Ave , A, New York, N.Y.

ПОЛЬСЬКА КУЛЬТУРА.

Черновецький „Час" помістив на своїх сторінках ряд нарисів статтей п. з. „Галицька трагедія". Уривок з одної з тих статтей („Час", ч. 625, з 18. листопада 1930 р.) подаємо тут для наших читачів. Коментарів від себе не даємо, бо й — не треба. Читач самий побачить, як нам, „українським кабанам", ще далеко до „високої польської культури"...

Ось що пишеться в згаданій вище статті:

„По правді сказати, ми від польських шовіністичних кругів, котрі майже завсіди мали перевагу у правлінню, нічого більше не сподівалися.. Ми наведемо тільки один приклад з нашої визвольної війни. Цей приклад є такий типічний, що він яскраво освітлить і теперішне поступованнв правлячих кругів польських.

„У маю 1919 р. українські полки, опорожнивши Станиславів, стали під Нижневом над Дністром. Там був і панцирний поїзд український, що мав небавом переправитися через цю ріку і прилучитися до решти армії. Наразі у ночи нападають узброєні гімназисти польські з Товмача і стріляють до українського поїзду. Українські стрільці схопили трох на горячім учинку, засудили на смерть і розстріляли на місці тай поховали тамже. Сотки свідків були при тім. Військо українське небавом перейшло Дністер. За тиждень, вже під польською владою, появилися в Станиславові і Коломиї плякати польські, які сповіщали, що Українці в дикий спосіб замордували трох молодців тай з трупів постягали шкіру на руках і ногах. — Поляки чтоже відкопали тих трох студентів, покалічили трупи в ганебний спосіб, тай потім поскакали собі офіцирів „Антанти", щоби подивилися на українські звірства!!! Вже це „показування" вказує, окрім тих багатьох свідків, на те, хто зробив це звірство!

„Хто отже годен трупа своєї будь-що-будь патріотичної людини калічити, щоби його „препарувати" для оглядання, той може поповнити і такі учинки, які тепер діються в Галичині. Певно, що це покалічення зроблено на розказ „інтелігентних" людей зпоміж Поляків. — Отже кровава провокація!

„А хто не пригадує собі полку драгонів польських ч. 5. з Кракова, як він стояв у Черновицях і околиці постоєм у нас 1918 р. Скільки крадіжи і знущань зазнали тоді українські горожани від цих „рицарів", що все таки стояли тоді під австрійською командою.

А що виробляли польські легіонери в Кіцмані й околиці зимою 1917—1918 р., а потім утікли аж до Топорівців, де їх „усмиряли" братанки-Мадяри. Мимоходом сказавши, було між ними і споре число Українців-Холмщаків римо-католиків, котрих понабирали Поляки, щоби боротися за Варшаву".

„На наших очах віджила отже в тих садистичних оргіях галицьких давна середновічна Німеччина 16., 17. і 18 віку, крайно фанатична, нетерпима, жорстока та провокаторська, що записалася страшними кровавими буквами на сторінках нашої історії української. Мимоволі стають перед нами всі кривди, яких зазнав український народ від своїх польських правителів за цілий час нашого спільного державного життя".

ПОДЯКИ

Я, нижче підписана, Анна Дрисик складаю щиру подяку УНС за уділення мені допомоги в сумі 25 долярів з фонду допомогового.

Анна Дрисик,
членниця 333 відділу УНС.
Бервик, Па.

—o—

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50.00.

Анастазія Бирка,
членниця 20 відділу УНС.
Йонгстаун, О.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

АСТОРІЯ, Л. АП.

$500 на дальшу боротьбу.

Наші асторійські Українці, хоч їх в нашій місцевости небогато, не лишаються по заду більших громад. Хто приглядається діяльности громади, а зосібна слідить за її жертвенністю, той прийде до переконання, що громада свідома, бо ділами і жертвами документує свою любов до рідного краю.

Доказом того хай буде наша послідна жертва, яку ми переслали до Обеднанни в сумі $500, призначених на УВО.

Хто знає, скільки треба труду, щоби таку суму зібрати в малій громаді, той зрозуміє, що в громаді є здоровий боєвий дух, є охота до жертв і не бракує людей, котрі не жалують труду для переведення такої збірки. А рівнож є і певна метода збирання жертв. В першу чергу підшукуємо за кождою збіркою таких, які ще не звикли давати жертв, а далі самі себе контролюють, щоби ніхто не відтягався від жертв. А рівнож ведемо освідомлюючу працю, притягаючи до нашого національного табору байдужих і незорієнтованих.

Для тих цілей зорганізовано в Асторії Відділ Організації Державного Відродження України (ОДВУ) ч. 1, до якого ввійшли найсвідоміші громадяни і який виготовив листи, на які збирано жертви на боєву акцію.

На листу число 1, на котру колектували громадяни Данило Бурдига і Михайло Галан, зложили слідуючі громадяни та громадяни по $5: Д. Бурдига, М. Галан, М. Беля, І. Проскопак, О. Атаманчук і Сестри Василянки з Дитмар в Асторії, як рівнож п. С. Михліз; Андрій Гуля $4; по $2.50: М. Домарецький і п. Стоколоса; по $2: Гр. Бернацький, Катерина Беля, Гр. Василик, о. М. Марущак, Катерина Бернацька, П. Лешко; по $1: Т. Бернацький, В. Команда, Д. Бидас, І. Малишак, Д. Курник. Разом $61.00.

На листу число 2 збирали Іван Сидор і Іван Підгірний з Асторії. Зложили по $5: Іван Підгірний, Олекса Личко; по $3: В. Врубленський, І. Грицишин; по $2: С. Куцицький, І. Сидор; по $1: С. Курик, П. Гавриелець С. Возький, Кат. Хемарська, Марія Хайко, І. Комар, А. Климишин. — Разом $27.00.

На листу число 3 збирали М. Заровенний і Дмитро Попадюк з Асторії. Зложили по $5: Іван Кубарик, І. Семенко, Іван Драла і п. Лабак; по $4: В. Черватюк; по $3: М. Бакольский; по $2: Н. Табака, О. Мартин І. Дорник, Н. Микитин, Марія Сівка по $1: М. Московитц, М. Олексин, М. Фигурський, Анна Фигурська, М. Бисюк, В. Нукин, П. Перій, Б. Гуменчук, Д. Сембай, п. Борух, А. Галлин, А. Лешенко, Анна Дайсик, Р. Рудик, Ф. Микитин, П. Барнич, Н Дайсак, пані Лизач, пані Перрі, п. Яхимицький, п. Попадюк, М. Заровенний; по 50 ц.: Федак, Марко, В. Стоколовський; по 25 ц.: Н. Мяденець, М. Бісус. — Разом $61.00.

На листу число 4 збирали М. Максимович і П. Олійник по Джексон Гайтс, Л. Ап. Зложили по $5: М. Крапилович; по $3: М. Воробець; по $2: М. Максимович, П. Олійник, Ю. Ленич; по $1: М. Филяк, В. Федак, Е. Пасічник, Т. Андрух, А. Прокопович-М. Маличівський, О. Кибюк, А. Макарик, Гр. Луцяк, Г. Пухар, П. Дячук І. Литвин, Дм. Мельник; В. Шпаковський 50 ц. — Разом $27.50.

Загальне зіставлення: Вкладки членів У. В. О., відділ 1-ший в Асторії Л. Ап., і дохід з концерту підчас Листопадового Свята 2 листопада 193 р. $180.82; збірка підчас протестаційного віча $166.33; збірка з лист в день 30. грудня 1930 р. $176.50. — Разом $523.65.

Із сеї суми вислано для „У. В. О." $500 через „Обеднання", а решту в кваті $23.65 полишається покищо в місцевій касі відділу до дальшого розпорядження членів. Акція для Рідного Краю продовжується далі.

За Виділ „У. В. О." в Асторії:

Данило Бурдига, голова;
Михайло Галан, скарбник;
Михайло Беля, секретар.

СТАРШИНА УБИВ ВОЯКА.

Поручник з Хшонстковський, ідучи вулицею Ченстохови, побачив пяного вояка Орача і хотів його вилеґітимувати. Тому, що вояк не хотів послухати поручника і йшов собі далі, ще й сказав кілька пікантних слів на адресу свого зверхника, обурений поручник замість замкнути вояка і казати йому виспатися, стрілив до нього і поклав трупом.

—o—

ІЗ ХРОНІКИ ТРАГІЧНИХ ВИПАДКІВ.

Зольт Тіер, вояк австрійського гарматного полку, провинився чимсь проти військової дисципліни і мав стануги перед військовий суд. Побоючися важкої кари, він застрілився у віденській парку. Його тітка, 43-літня урядничка Павлина Куталек, дозідавшись телефонічно про самовбійство вояка, упала біля телефону мертва. Лікарі стверднли удар серця.

УСУВАЄ ШЛУНКОВІ БОЛІ, ГАЗИ І НЕСТРАВНІСТЬ.

Як не будете мати пільги, дістанете свої гроші назад.

Ви можете бути шлунковими газами, переповненням і здуттям так занепокоєні, що вам здаватиметься, що ваше серце перестане битися. Ваш шлунок може бути так напакований, що ваш віддих буде короткий і врваний. Вам може здаватися, що осьось удушитеся. Вам крутиться голова і ви глядите як найскоршої помочи.

Щож тоді робити? Зажийте дишу одну дозу Tatra Tonic, а в короткім часі гази зникнуть, натискання серця устануть. Зможете віддихати глибоко й природно.

Ох, яка благословенна полекша! А чомусь не позбутися таких атакив шлункового? Пощо взагалі терпіти ністравність? Цим чудовим ліком зможете покопати нестравність, або дисепсію, або все інше, що спричиняє нічні шлункові забурення. Одна фляшка переконає вас про це.

Спровадьте собі одну фляшку ще сьогодня. Грошей не посилайте. Заплатите почтовцеви при відборі $1.25.

TATRA COMPANY,
P. O. Box 2153 S. Bridgeport, Conn.

ДАРОМ НА АСТМУ ПІДЧАС ЗИМИ.

Помічна метода прийшла на поміч терплячим на Астму. Пишіть нині по Дарову Спробу.

Коли терпите страшні напади Астми підчас холодів і непогоди; коли сусить Вас за кождим віддихом, то пишіть сейчас до Frontier Astma Co. по безплатну спробу сеї знаменитої методи. Нема ріжниці, де живете і чи ґрите в якунебудь поміч, пишіть по безплатну пробку. Коли терпіннє це життя і пробували що лїками нали для полекші і Ви знеохочені, о таки не тратьте надій, а пишіть по безплатну пробку. 283-

FREE TRAIL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO.,
401-K Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trail of your method to:
.....
.....
.....

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. сп. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінгу 4 січня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Антін Ваврищко, предс.; Іван Бончак, заст.; Іван Стернин, секр.; Мих. Рудик, заст.; Антін Бончак, кас.; Іван Біласс, заст.; Ф. Коваль і Антін Тарнавчик, контр. комісія; п. Поволоцький і Іван Бончак, аварники і дофан. — А. Ваврищко, предс.; І. Стернин, секр.

ДІТРОЇТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 207, подає до відома усіх своїх членів, що збори місячні відбуваться в неділю, 11 січня, в годині 12.30 пополудни, в салї при Кайперт ул. Приладається довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости на сих зборах, бо в противнім разі стратять членство. Членн, котрі ще не вписали своїх дітей, зволять зробити се тепер. — Н. Романів, предс.; П. Кізеа, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 січня, в часі ухваленім на річнім мітінгу, в салї Фіндет при Мор і Лафрандж ул. На річних зборах членн потверднли старий уряд на 1931 рік. Суспендовані члени зволять вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть вирекслені з членства. — Іван Кузьмятишький, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Іван Шегера, предс.; Михайло Вирбільский, фін. секр.; Леон Мартинчук, кас.; Марія Бонорин, рек. секр.; Августин Колодій і Петро Лісний, контролюри; Ів. Маковський і Олекса Лесик, надзирателі хорих. Слідуючі збори відбудуться в неділю, 11 січня, в Либерти салї, в годині 2-ій пополудни. Проситься усіх членів прибути і вирівнати свої належитости. — В. Возький, секр.

РОВЕЛЯ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 10 січня, в годині 7.30 вечір, в салї церковній при Гренд ул. Довгуючих членів проситься вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Негребецький, предс.; С. Куринко, кас.; Н. Моссора, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 11 січня, в домі Укр. Громади на 23-гій і Бранн, в годині 2-ій пополудни. Зараз по рішенню річних зборів абсолютно не будеться тримати довгуючих поза три місяці. Вразі слабости або іншних товаришських потреб, повідомляйте на адресу секретаря 851 N. 24th St. — О. огрохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 11 січня. Запрошуються всіх членів до участи, бо є важні справи до полагодження. — Микола Ю. Сенин.

ГРІНПОЇНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, подає до відома всім своїм членам, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: В. Сенишин, предс.; І. Сотерончак, заст.; Т. Шевчук, кас.; Т. Олексин, заст.; Д. Батрій, секр.; Г. Ваврин, заст.; В. Шимко, трезтіст; М. Бінський і М. Леньо, каетр. комісія; М. Федас і Г. Капелюх, надз. хорих; І. Довгун, господар салї. Мітінги будуть відбуватись в другу суботу по першім в салї словенській, 724 Лінвард ул. Слідуючі місячні збори відбудуться в суботу, 10 січня, в годині 7.30 вечір. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні прибути і вирівнати свої заległости. Буде справоздание контр. комісії. — Дмитро Багрій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомоговий Товариство Буковина, від. 14, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 10 січня, в Укр. Раб. Домі, 15 Іст 3-тя вул. Проситься всіх членів прибути на сі збори. Буде справоздание уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1931 рік. Збори почнуться в 8-мій годині вечір, в салї ч. 4. Проситься довгуючих вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож проситься привести з собою нових членів. Не виконався ден або членкиню на сих зборах буде відвічальний після статута. — Ю. Ручук, предс.; Ів. Данилюк, рек. секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Дорадництва, від. 275, довідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд: Ів. Гумінський, предс.; Ів. Мікула, заст.; Ів. Сосульський, секр. фін.; Софрон Рудий, секр. рек.; Марко Юрків, кас.; Мих. Мельничеко, Ів. Івачук і Мар. Обуховський, контр. комісія; Ів. Шпець і Павло Кричковський, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю в місяци, в Нар. Домі від ч. 72 Моріс ул. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Сосульський, секр. фін.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УЧИТЕЛЬ пошукує бажаних. Проваджу взірцево школу, управляю хором та театральним гуртком з музиком. Голосити

УЧИТЕЛЬ, „СВОБОДА",
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ПЕРШОРЯДНИЙ БУЧЕР до бизнесу української пекарні або пільчиків з готівкою $500 до дістися листовно або особисто на адресу:

STORE,
905 W 3rd St., Plainfield, N. J.

ВДОВА пошукує спільника до телевого бизнесу з капіталом $2.500. Голоситися особисто або листовно до:

S. C. HOTEL ARGYLE,
162 Huntington Ave., Boston, Mass.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД УГЛЯ.

Ми доставляємо вугле найліпшої якости по цінах Кливленді і околиці по найнижчих цінах.

SQUARE COAL CO.,
8229 BROADWAY AVENUE,
CLEVELAND, OHIO
Telephone: Diamond 0885
6-25 **ПАВЛО ЧАПКА,** властитель.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Тел.: ALGONQUIN 8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю від 12 до 1-шої пополудне, або після умови.

ПАСІЧНИК УКРАЇНЕЦЬ ПРОДАЄ МІД
по дуже низькій ціні. Мід дуже добрий, який як красний
5-фунтова кена $1.00
10-фунтова кена 1.90
Мід гарантований.
WASYL OKREPKI.
R. F. D. 3, Newark Valley, N. Y.

НА СВЯТА

Святочні Картки, желізними з золотим витиском на Різдвяні свята або Новий Рік, ціна за дозин ..... $ .50
Картяй Хр. Рождається, форма книжочки, 5 карток 1.00
Картки з желаним Іменин, форма книжочки, 6 карток 1.00
Народні картки з желаним Веселих Свят, дозин 9
Листові папери, дуже гарно декоровані і золочені, з відповідними Конвертами, до тата, мами, родичів, братів, сестер, дівчини і на Рожд. Христове, дозин .. 1.00
Висте рожі велике, до роблення квіток, 12 дозинів 1.0
Папір тонкий, до роблення квіток, дозин 5
Осередки до квіток, дозин 5
Паперові Шопки-Вертепи, 4 рижні за 5
Лялки, мала пачка 5
Календар-книжка „Просвіти" за Львова 5
Календар Червоної Калини 5
Стінні календарі, 5 за 1.00
Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio
(Проти українського банку).
Телефон: Atlantic 2054.

О. Е. МАЛИЦЬКИЙ
АДВОКАТ
512 SOCIETY FOR SAVINGS BLDG.
Tel. Main 5720
CLEVELAND, OHIO.
ЗАВТ САРІД ОФІС, ВЕЧЕРАМИЙ 2191 PROFESSOR STREET
(напроти Українського Банку)
Tel. Atlantic 2054.

666
се є прескрипція лікаря на ПЕРЕСТУДУ і БІЛЬ ГОЛОВИ
Лік, який дуже скоро усуває біль.
666 також у пастилках.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАГ В НЮЙОРКУ І НА ОКОЛИЦІ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далеко позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, **Newark, N. J.**

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

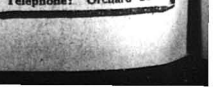

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(34)

Тимчасом труслива залога корабля „Аров" гребла скоро до корабля. Тарзан слідив за ними. Він ще ніколи не бачив нічого такого гарного, як біла дівчина. Тут нарешті був хтось з його роду. Він постановив піти слідом за молодим Клейтоном, щоби дізнатися про ціль його виправи.

—o—

Тарзан дігнав Клейтона дуже скоро. Клейтон видно згубив дорогу. Час від часу ставав і кричав. Тарзан переконався, що він певно шукає старого чоловіка. Нагло Тарзан побачив блискучу шкіру, що обережно підкрадалася до нічого не сподіючогося молодого чоловіка. Се був леопард Шіта. Він готовився до скоку.

—o—

Нагло серед тиші ліса розлягся пересравляний крик визову малпи. Шіта завагався, потім обернувся та кинувся в гущу. В Клейтонових жилах застигла кров; йому здавалося, що якісь холодні пальці обняли його серце. Він ще ніколи не чув такого крику.

—o—

Клейтон не знав, що сьому окликови він завдячував своє життя. І не знав, що сотворіння, котре видало сей оклик, було його стрічним братом, правдивим лордом Грейстоком. Він став вертатися назад до місця, де стояла хатина. Темнота скоро залягала землю. Боже! Чи він мав умерти тут самий?

—o—

Нагло він почув слабий голос. А відтак він побачив його. Мягке тіло величезного льва. Закаменілий він дивився на нього не можучи втікати зі страху. Десь зпоза нього прийшов другий голос і стріла дрошила груди звіра, который завив із болю й страху. Відтак а дерева спустився голий великан — просто на дідечі звіра.

ПЕРШОРЯДНИЙ БУЧЕР до бизнесу української пекарні або пільчиків з готівкою $500 до дістися листовно або особисто на адресу:

STORE,
905 W 3rd St., Plainfield, N. J.